

Leren met toekomst

Het project 'Leren met toekomst' brengt de onderwijs- en onderzoekswereld bij elkaar. Voor studenten ontstaat een ideale leeromgeving. Dichter bij toekomstgerichte kennis over innovaties en duurzaamheid kunnen zij niet komen. De pilots laten zien wat nog kan verbeteren maar vooral hoe succesvol de aanpak is.

Studenten zijn de ondernemers en werknemers van de toekomst. Zij zullen straks werken aan innovaties of deze in het bedrijfsleven begeleiden. Docenten maken dan ook gebruik van de nieuwste inzichten uit het onderzoek en leren hun leerlingen hoe zij die kennis kunnen vertalen naar de praktijk van de innovatieve ondernemers. Logisch, toch? Nee, dus. Dit plaatje is slechts een wensbeeld. Op dit moment bereikt nieuwe kennis die onderzoekers samen met ondernemers ontwikkelen, het onderwijs nauwelijks. Studenten komen wel in aanraking met ondernemers, maar alleen via een stage op een bedrijf. Verschillen ontdekken tussen innovatieve en minder innovatieve ondernemers en hen ondersteunen in het duurzamer maken van hun bedrijf, is er niet bij. Daarom is het project Leren met toekomst, onderdeel van de Systeeminnovatieprogramma's, gestart als een stap op weg naar het dichten van de kloof tussen onderzoek en onderwijs.

>> Gescheiden werelden

Onderzoek en onderwijs zijn gescheiden werelden, waarin docent en onderzoeker elkaar nauwelijks tegen komen. Ze weten niet wat zij aan elkaar kunnen hebben. Het zijn uitspraken, die onderzoekers van Leren met toekomst optekenden uit gesprekken met mensen uit diverse lagen van het onderzoek en onderwijs. Wat veelal ook ontbreekt is een visie is op samenwerking en een actief beleid daarvoor. Wie toch pro-

beert de kloof te overbruggen, merkt dat hij geen waardering krijgt van collega's en dat de activiteiten moeilijk zijn in te passen in de normale werkzaamheden. Bovendien lopen de bedragen die een docent en een onderzoeker in rekening moet brengen zo uiteen, dat de motivatie om te blijven samenwerken sterk vermindert. Zo ontstaat er een vicieuze cirkel. Doordat de enkele pogingen stranden, ontstaat geen ervaring en komen er ook geen geslaagde voorbeelden, waardoor de wil om nog eens iets uit te proberen helemaal verdwijnt.

'Die vicieuze cirkel willen we met dit project doorbreken', legt projectleider Jorieke Potters van Leren met toekomst uit. Als eerste stap zijn partijen bij elkaar gebracht en gezamenlijk drie pilots geformuleerd waarin de samenwerking gestalte krijgt. Bij iedere pilot is een onderwijsinstelling, een praktijknetwerk van samenwerkende boeren en andere partijen, en een onderzoeksinstelling betrokken. De studenten gingen aan de slag met een echte vraag uit het praktijknetwerk en presenteerden hun uitkomsten weer aan dit netwerk. De onderzoeker begeleidde de studenten inhoudelijk en de docent begeleidde het leerproces.

'Uitgangspunt is dat alle partijen voordeel hebben bij samenwerking. Want alleen dan ontstaat een duurzame samenwerking', aldus Potters. Ze somt ieders voordelen op: de praktijknetwerken zijn een ideale leerplek voor studenten. Docenten komen door de begeleiding van de

Lessen voor structurele samenwerking

Structurele samenwerking tussen onderzoek en onderwijs is te bevorderen door de lessen in acht te nemen die naar voren zijn gekomen uit de drie pilots. Hieronder enkele van deze lessen:

- > Het is belangrijk dat het onderwerp aansluit bij een concrete vraag van ondernemers uit een praktijknetwerk en bij lopend onderzoek en de thema's van het onderwijs;
- > Besteed aandacht aan directe kennisuitwisseling tussen onderzoeker en docent en de kennisdoorwerking naar de instelling en onderwijscurricula, bijvoorbeeld door de docent een rol in onderzoek te geven, de studenten hun resultaten te laten presenteren in de school;

- > Betrokken instellingen moeten via een doordachte visie duidelijk maken dat zij samenwerking belangrijk vinden. Ze geven ruimte en tijd aan docenten en onderzoekers om de samenwerking gestalte te geven en het geleerde om te zetten naar de lespraktijk;
- > Beperk de afhankelijkheid van subsidies en tijdelijke regelingen door de samenwerking zoveel mogelijk te financieren vanuit de eigen geldstromen van de samenwerkende partijen;
- > Competenties op het gebied van samenwerken, communiceren, stimulerend coachen en het faciliteren van leerprocessen zijn belangrijk om de samenwerking te realiseren.

Drie leerlingen van het Clusius College rekenen als onderdeel van de pilot Leren met toekomst een bemestingschema door van een bollenteler van het kennisnetwerk 'Telen met Toekomst'.

studenten in aanraking met de nieuwste onderzoeksresultaten. De onderzoeker profiteert doordat de studenten bijdragen aan lopend onderzoek of onderzoek doen waarvoor normaliter geen tijd is. En de ondernemers krijgen antwoord op vragen waar zij in hun ondernemerspraktijk tegenaan lopen. Tegelijk kunnen zij invloed uitoefenen op het onderzoek.

Met deze pilots wilden de betrokkenen kijken of deze vorm van samenwerking bruikbaar en effectief is, of het de circulatie van kennis tussen onderzoek, onderwijs en ondernemers bevordert en hoe deze vorm een structureel vervolg kan krijgen.

>> Groot enthousiasme

Deze aanpak lijkt succesvol. Betrokkenen zijn ronduit enthousiast. 'Wij waren heel blij met de pilot. De leerlingen vonden het leuk en de docenten hebben kennis gemaakt met het onderzoek. Het paste ook goed bij waar we mee bezig zijn', zegt Piet Vlaming, onderwijscoördinator bij het Clusius College Hoorn. Vlaming: 'Eigenlijk moeten de vierdejaars eenvoudig onderzoek kunnen doen. Maar wij wisten niet hoe we dat uit moesten voeren. Nu hebben ze dat gedaan en hadden ze ook meer de rol van adviseur in plaats van stagiair. Ja, dit smaakt naar meer.'

Ook Bert van der Weijden die vanuit DLV de studenten begeleidde, is

enthousiast. 'Het zijn jonge mensen die veel willen leren. Ze hebben veel belangstelling om een stukje theorie toe te passen. Het valt wel op dat ze vrij weinig achtergrondinformatie hebben. Het kostte vooral de onderzoeker veel tijd om basale theorie uit te leggen, zoals hoe stikstof werkt in de plant. Pas nu die theorie een praktische toepassing krijgt, kunnen ze dat soort informatie plaatsen.'

>> Gedroomde werkelijkheid dichterbij

Behalve succesverhalen kwamen uiteraard ook knelpunten naar voren uit de drie pilots (zie ook kader). Toch overheerst het gevoel bij alle betrokkenen dat structurele samenwerking tussen onderzoek en onderwijs en doorstroming van kennis een stap dichterbij is gekomen. Ook Woody Majers, directeur van de stichting Agro Keten Kennis en lector op de Hogeschool InHolland, die aanwezig was bij de afsluitende workshop, denkt dat projecten als Leren met toekomst de gedroomde werkelijkheid dichterbij brengen: 'Tussen onderzoek en onderwijs ligt nu nog een brede rivier zonder brug. Een project als Leren met toekomst kan een bruggenhoofd vormen om die brede rivier te overbruggen. Dat is ook hard nodig, want het bedrijfsleven heeft mensen nodig die al in een vroeg stadium kennisinzichten kunnen vertalen naar innovaties.' Het project gaat dan ook dit jaar verder werken aan de structurele inbedding van de samenwerking.

Meer informatie: Jorieke Potters, t 0320 291 216 of e jorieke.potters@wur.nl

Zie ook de website www.syscope.nl en kies hiervoor de buttoncombinatie 'open geïntegreerd' en 'praktijk'.